

T18873 /1-2660**Boplassfunn fra Senmesolitikum/Yngre steinalder/Bronsealder**

RANA-UNDERSØKELSENE, lokalitet GRESSVATNET VI, "SEKSERN",
SØR RANENS ALMENNING (99/1), HEMNES K., NORDLAND:

Sammendrag katalog 2011:

Gjenstand	Antall
Flekke	
<i>makroflekke</i>	17
<i>medioflekke</i>	18
<i>mikroflekke</i>	43
Avslag	
<i>Avslag</i>	5
<i>makroavslag</i>	939
<i>makroavslag med bruksspor</i>	39
<i>medioavslag</i>	33053
<i>medioavslag med bruksspor</i>	168
<i>mikroavslag</i>	5625
<i>mikroavslag med bruksspor</i>	1
<i>fragment</i>	842
<i>fragment med bruksspor</i>	9
Diagnostisk avslag	
<i>cortexflekke</i>	2
<i>flekkelignende avslag</i>	29
<i>hengselflekke</i>	1
<i>avslag av slipt gjenstand</i>	2
<i>avslag av flateretusjert gjenstand</i>	1
<i>skrapereggoppskjerping</i>	3
Kjerne	
<i>konisk kjerne</i>	1
<i>kjølformet kjerne</i>	11
<i>håndtakskjerne</i>	7
<i>bipolar kjerne</i>	41
<i>ubestemt kjerne</i>	9
<i>ubestemt kjerne med en plattform</i>	43
<i>ubestemt kjerne med flere plattformer</i>	28
<i>ubestemt mikroflekkekjerne med en plattform</i>	6
<i>forarbeide til kjerne</i>	5
Kjernefragment	
<i>Kjernefragment</i>	1
<i>bipolart kjernefragment</i>	59
<i>plattformkjernefragment</i>	24
<i>ubestemt kjernefragment</i>	19
Prepareringsavslag	
<i>ryggmakroflekke</i>	4
<i>plattformavslag</i>	4
<i>vingeformet plattformavslag</i>	1
<i>flekkefront</i>	2

Øks	
<i>firesidig bergartsøks</i>	1
Meisel	
<i>tosidig bergartsmeisel</i>	1
<i>hulmeisel</i>	1
Kniv	
<i>skråbuget enderetusj</i>	1
<i>flekkekniv på brudd</i>	1
<i>annen avslagskniv</i>	6
<i>ubestemt bergartskniv</i>	1
Pilspiss	
<i>ubestemt tangespiss med kantretusj</i>	2
<i>flateretusjert spiss</i>	4
<i>bladformet flateretusjert spiss</i>	1
<i>lansettformet flateretusjert spiss</i>	9
<i>slipt pilspiss</i>	1
<i>slipt pilspiss med spissovalt bladsnitt</i>	2
<i>slipt pilspiss med rombisk bladsnitt</i>	6
<i>slipt pilspiss med flatt/spisst bladsnitt</i>	3
<i>slipt pilspiss med ubestemt bladsnitt</i>	1
Borspiss	
<i>borspiss på avslag</i>	2
<i>borspiss på kjerne/kjernefragment</i>	1
Skraper	
<i>skiveskraper</i>	2
<i>endeskraper på flekke</i>	2
<i>endeskraper på avslag</i>	17
<i>dobbeltkraper</i>	1
<i>flekkeskraper</i>	4
<i>ubestemt skraper</i>	48
Retusjert avslag	
<i>makroavslag med rett retusj</i>	18
<i>makroavslag med konkav retusj</i>	4
<i>makroavslag med annen retusj</i>	34
<i>makroavslag med hakk</i>	3
<i>medioavslag med rett retusj</i>	35
<i>medioavslag med konkav retusj</i>	14
<i>medioavslag med annen retusj</i>	79
<i>medioavslag med hjørneretusj</i>	8
<i>retusjert mikroavslag</i>	2
<i>retusjert fragment</i>	2
<i>fragment med rett retusj</i>	4
<i>fragment med konkav retusj</i>	2
<i>fragment med annen retusj</i>	15
Retusjert flekke	
<i>makroflekk med annen retusj</i>	3
<i>medioflekk med annen retusj</i>	1
Leirkar	
<i>Tekstilornert asbestkeramikk</i>	16

Knakkestein	
<i>Knakkestein</i>	1
Slipestein	
<i>pimpstein med fure</i>	3
<i>annen slipestein</i>	1
Emne	
<i>spissemne</i>	100
<i>slipt emne med knekkfure</i>	1
<i>hugget emne med knekkfure</i>	1
<i>ubestemt emne</i>	1
<i>ubestemt hugget emne</i>	19
Fragment	
<i>slipt fragment</i>	4
<i>flateretusjert fragment</i>	11
Pren	
<i>Pren</i>	1
Skjørbrannt stein	
<i>Skjørbrannt stein</i>	14
Prøve	
<i>trekullprøve</i>	156
Osteologisk materiale	
<i>brent animalosteologisk</i>	73
Knoll	
<i>Knoll</i>	1
Bryne	
<i>Bryne</i>	1
Slagg	
<i>Slagg</i>	1
SUM	41809

Råstoff	Antall
<i>bein</i>	73
<i>bergart</i>	6
<i>bergkrystall</i>	541
<i>breksje</i>	10
<i>flint</i>	627
<i>grønnstein</i>	1
<i>kalsedon</i>	66
<i>keramikk</i>	16
<i>kvarts</i>	34411
<i>kvartsitt</i>	5850
<i>mylonitt</i>	1
<i>pimpstein</i>	3
<i>sandstein</i>	3
<i>skifer</i>	44
<i>slag</i>	1
<i>trekull</i>	156
SUM	41809

Funnomstendighet: Arkeologisk utgravning.

Undersøkelsen ble foretatt i forbindelse med utbygging av Rana Kraftverk, og ble ledet av Fredrik Gaustad. Den ble registrert og prøvegravet i 1964 (T18518), samt gravd ut i årene 1966 (T18717), 1967 (T18873), 1968 (T18874) og 1969 (18886).

Boplassen har et tykt kulturlag uten tydelig stratigrafi, men ser ut til å ha minimum to bosetningsfaser og høy funnfrekvens.

Ved gravingen i 1964 ble det gravd en T-formet sjakt på 8,5 m². Sjakten ble gravd i ett lag, usikkert hvor dypt. Solding ble ikke gjort.

I 1966 ble området delt inn i felter på 20 x20 m (VI, VII og VIII), hvor hovedområdet ligger i felt VI. Det ble oppdaget at man ikke hadde gravd dypt nok i 1964. Det skulle vise seg at kulturlaget gikk helt ned til berget; 80 cm på det dypeste, med 40-60 cm som gjennomsnittsdybde. I 1966 ble det gravd totalt 21 ruter, inkludert bunnen av ruter som ble gravd i 1964 og solding av massene fra 1964. I 1967 ble det gravd 37 hele ruter, og lag 1 av 18 ruter. I 1968 ble resten av de påbegynte rutene gravd, samt 25 nye ruter. Skjørbrønt stein ble påtruffet i alle ruter og lag. Avslagskonsentrasjoner ble spesielt observert i lag 1.

Avslagskonsentrasjoner ble spesielt observert i lag 1. Rutene var 1x1 m store og de ble gravd i opp til 7 lag hvor gravedybden varierte fra år til år (se rapporter). I 1969 ble kun en rute gravd, samt man samlet opp en del gjenstander fra ulike deler av lokaliteten. I 1968 og 1969 gravde også en engelsk gruppe fra University of Reading på lokaliteten. Funnene fra denne gravingen finnes på ulike institusjoner i England, hovedsakelig British Museum i London. Av daterende gjenstander foreligger for eksempel kjølførmede kjerner og håndtakskjerner som er vanlige i senmesolitikum. Skiferkniver og -spisser fra tidlig- og mellomneolitikum, samt skiferspisser av Sunderøytype som hører hjemme i senneolitikum. I tillegg finnes det flateretusjerte spisser og asbestkeramikk (tekstilornert) som er vanlig i senneolitikum/bronsealder.

Det er gjort 7 C14-dateringer fra lokaliteten. Det ble datert to kullprøver fra den engelske gravingen (Trench 1, bed B: 3090±180 BP/1140 BC og bed E: 6990±115 BP/5040 BC). To ble datert i 1997 i forbindelse med Arna Hagas hovedfagsprosjekt (4895±95 år BP/ BC 3775-3545 og 4195±90 år BP/ BC 2895-2615). De resterende ble foretatt i forbindelse med gravingen i 1967 (6860±120 år BP, 5980±220 år BP, 6750±100 år BP).

I forbindelse med Holms prosjekt ble i tillegg hovedparten av de brente beinene fra lokaliteten artsbestemt av Rolf W. Lie ved Universitetet i Umeå. Beinene kom hovedsakelig fra klovdyr, hovedsakelig rein, men noen få var fra rovdyr.

Gravingene i 1967 og 1968 ble tildelt et museumsnummer i katalogen for 1968, men ble aldri katalogisert. Om ingenting annet er nevnt er rutene fra felt VI.

Orienteringsoppgave:

Lokaliteten ligger på en kort og bred odde på sydsiden av Gressvatnet, ca. 50 m øst for nabobekken til Tjirjejokka, som kommer fra tjernet Mieskattjokko på svensk side. Odden hever seg ca. 6 m over vannet, avgrenses i vest av bekken fra Mieskattjokko, og i øst av en mindre bekk som kommer fra myrene i syd.

Kartreferanse/-koordinater:

EU89-UTM; Sone 32, N: 7338322, Ø: 749358.

Innberetning/litteratur:

Gaustad, Fredrik, 01.01.1967, Arkeologiske undersøkelser 1967 i Ranaområdet. Rapport, Topografisk arkiv.

Lie, Rolf W., 01.01.1991, Analysis of fragmented bones from Gressvatnet VI, Rana kommune, Nordland fylke (J.S. 815). I Lena Holm: The use of Stone and Hunting of Reindeer. A study of Stone Tool Manufacture and Hunting of Large Mammals in the Central Scandes c. 6000 - 1 BC. Archaeology and Environment 12. University of Umeå, Department of Archaeology. s. 140-141.

Nydal, Reidar., 02.01.1968, Dateringsrapport DF-252 (T-654 - T-656). Laboratoriet for radiologisk datering.

Gulliksen, Steinar, 20.05.1997, Dateringsrapport DF-2839 (T-12913 og T-12914). Laboratoriet for radiologisk datering.

Funnet av: Karen Gaustad.

Funnår: 1967.

Referanselitteratur:

Jørgensen, R og Olsen, B.: 1988 Asbestkeramiske grupper i Nord-Norge 2100 f.Kr - 100 e.Kr.

Gjessing, G.: 1942 Yngre steinalder i Nord-Norge. Instituttet for sammenliknende kulturforskning. Serie B, Skrifter; 39. Aschehoug & Co.

Katalogisert av: Grete Irene Solvold.

Opprinnelig katalog - Tilvekst 1968:

T 18871-18886. Omfatter boplassfunn fra steinalderen fra forskjellige lokaliteter ved Gressvannet, Hemnes, Nordland. Utgravninger 1967-1968 ved Fredrik Gaustad.